

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

98 - యుద్ధకాండ అష్టనవతీతమః సర్గః

|| మహోదరవధః ||

హన్యమానే బలే తూర్ణమన్యోన్యం తే మహామృధే |
సరసీవ మహాఘర్తే సూపక్షీణే బభూవతుః || 1 ||

స్వబలస్య విఘాతేన విరూపాక్షవధేన చ |
బభూవ ద్విగుణం క్రుద్ధో రావణో రాక్షసాధిపః || 2 ||

ప్రక్షీణం తు బలం దృష్ట్వా వధ్యమానం వలీముఖైః |
బభూవాస్య వృథా యుద్ధే ప్రేక్ష్య దైవవిపర్యయమ్ || 3 ||

ఉవాచ చ సమీపస్థం మహోదరమరిందమమ్ |
అస్మిన్మాలే మహాబాహో జయాశా త్వయి మే స్థితా || 4 ||

జహి శత్రుచమూం వీర దర్శయాద్య పరాక్రమమ్ |
భర్తృపిండస్య కాలోఽయం నిర్దేష్టుం సాధు యుధ్యతామ్ || 5 ||

ఏవముక్తస్తథేత్యుక్త్వా రాక్షసేంద్రో మహోదరః |
ప్రవివేశాలిసేనాం తాం పతంగ ఇవ పావకమ్ || 6 ||

తతః స కదనం చక్రే వానరాణాం మహాబలః |
భర్తృవాక్యేన తేజస్వీ స్వేన వీర్యేణ చోదితః || 7 ||

వానరాశ్చ మహాసత్త్వాః ప్రగృహ్య విపులాః శిలాః |
ప్రవిశ్యారిబలం భీమం జఘ్నుస్తే రజనీచరాన్ || 8 ||

మహోదరస్తు సంక్రుద్ధః శరైః కాంచనభూషణైః |
చిచ్ఛేద పాణిపాదోరూన్వానరాణాం మహాహవే || 9 ||

తతస్తే వానరాః సర్వే రాక్షసైరర్థితా భృశమ్ |
దిశో దశ ద్రుతాః కేచిత్కేచిత్సుగ్రీవమాశ్రితాః || 10 ||

ప్రభగ్నాం సమరే దృష్ట్వా వానరాణాం మహాచమూమ్ |
అభిదుద్రావ సుగ్రీవో మహోదరమనంతరమ్ || 11 ||

ప్రగృహ్య విపులాం ఘోరాం మహీధరసమాం శిలామ్ |
చిక్షేప చ మహాతేజాస్తద్వధాయ హలీశ్వరః || 12 ||

తామాపతంతీం సహసా శిలాం దృష్ట్వా మహోదరః |
అసంభ్రాంతస్తతో బాణైర్నిర్భేద దురాసదామ్ || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

98 - యుద్ధకాండ అష్టనవతితమః సర్గః

రక్షసా తేన బాణాఘైర్నికృత్తా సా సహస్రధా |
నిపపాత శిలా భూమౌ గృధ్రచక్రమివాకులమ్ || 14 ||
తాం తు భిన్నాం శిలాం దృష్ట్వా సుగ్రీవః క్రోధమూర్ఛితః |
సాలముత్పాట్వ చిక్షేప రాక్షసే రణమూర్ధని || 15 ||

శరైశ్చ విదదారైనం శూరః పరపురంజయః |
స దదర్శ తతః క్రుద్ధః పరిఘం పతితం భువి || 16 ||

ఆవిధ్య తు స తం దీప్తం పరిఘం తస్య దర్శయన్ |
పరిఘాగ్రేణ వేగేన జఘానాస్య హయోత్తమాన్ || 17 ||

తస్మాద్ధతహయాద్వీరః సోవప్లుత్య మహారథాత్ |
గదాం జగ్రాహ సంక్రుద్ధో రాక్షసోఽథ మహోదరః || 18 ||

గదాపరిఘహస్తా తౌ యుధి వీరా సమీయతుః |
నర్దంతౌ గౌవృషప్రఖ్యా ఘనావివ సవిద్యుతౌ || 19 ||

తతః క్రుద్ధో గదాం తస్మై చిక్షేప రజనీచరః |
జ్వలంతం భాస్కరాభాసాం సుగ్రీవాయ మహోదరః || 20 ||

గదాం తాం సుమహాఘోరామాపతంతం మహాబలః |
సుగ్రీవో రోషతాత్రాక్షః సముద్యమ్య మహాహవే || 21 ||

ఆజఘాన గదాం తస్య పరిఘేణ హరీశ్వరః |
పపాత స గదోద్భిన్నః పరిఘస్తస్య భూతలే || 22 ||

తతో జగ్రాహ తేజస్వీ సుగ్రీవో వసుధాతలాత్ |
ఆయసం ముసలం ఘోరం సర్వతో హేమభూషితమ్ || 23 ||

స తముద్యమ్య చిక్షేప సోఽప్యన్యాం వ్యాక్తిపద్గదామ్ |
భిన్నావన్యోన్యమాసాద్య పేతతుర్ధరణీతలే || 24 ||

తతో భగ్గుప్రహరణౌ ముష్టిభ్యాం తౌ సమీయతుః |
తేజోబలసమావిష్టౌ దిప్తావివ హుతాశనౌ || 25 ||

జఘ్నుతుస్తౌ తదాఽన్యోన్యం నేదతుశ్చ పునః పునః |
తలైశ్చాన్యోన్యమాహత్య పేతతుర్ధరణీతలే || 26 ||

ఉత్పేతతుస్తతస్తూర్ణం జఘ్నుతుశ్చ పరస్పరమ్ |
భుజైశ్చిక్తిపతుర్వీరావన్యోన్యమపరాజితౌ || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

98 - యుద్ధకాండ అష్టనవతితమః సర్గః

జగ్గుతుస్తా శ్రమం వీరా బాహుయుద్ధే పరంతపా |
 ఆజహార తతః ఖడ్గమదూరపరివర్తినమ్ || 28 ||

రాక్షసశ్చర్మణా సార్ధం మహావేగో మహోదరః |
 తద్భైవ చ మహాఖడ్గం చర్మణా పతితం సహ || 29 ||

జగ్రాహ వానరశ్రేష్ఠః సుగ్రీవో వేగవత్తరః |
 తా తు రోషపలితాంగౌ నర్దంతావభ్యధావతామ్ || 30 ||

ఉద్యతాసీ రణే హృష్టా యుధి శస్త్రవిశారదౌ |
 దక్షిణం మండలం చోభౌ సుతూర్ణం సంపలియతుః || 31 ||

అన్యోన్యమభిసంక్రుద్ధౌ జయే ప్రణిహితావృభౌ |
 స తు శూరో మహావేగో వీర్యశ్లాఘీ మహోదరః || 32 ||

మహాచర్మణి తం ఖడ్గం పాతయామాస దుర్మతిః |
 లగ్నముత్కర్షతః ఖడ్గం ఖడ్గేన కపికుంజరః || 33 ||

జహార సశిరస్త్రాణం కుండలోపహితం శిరః |
 నికృత్తశిరసస్తస్య పతితస్య మహీతలే || 34 ||

తద్భలం రాక్షసేంద్రస్య దృష్ట్వా తత్ర న తిష్ఠతే |
 హత్యా తం వానరైః సార్ధం ననాద ముదితో హరిః |
 చుక్రోధ చ దశగ్రీవో బభౌ హృష్టశ్చ రాఘవః || 35 ||

విషణ్ణవదనాః సర్వే రాక్షసా దినచేతసః |
 విద్రవంతి తతః సర్వే భయవిత్రస్తచేతసః || 36 ||

మహోదరం తం వినిపాత్య భూమౌ మహాగిరేః కీర్ణమివైకదేశమ్ |
 సూర్యాత్కజస్తత్ర రరాజ లక్ష్మ్యా సూర్యః స్వతేజోభిరివాప్రధృష్యః || 37 ||

అథ విజయమవాప్య వానరేంద్రః సమరముఖే సురయక్షసిద్ధసంఘైః |
 అవనితలగతైశ్చ భూతసంఘైః హరూషసమాకులితైః స్తుతో మహాత్మా || 38 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే అష్టనవతితమః
 సర్గః || 98 ||